

Asia: VN/33301/2025

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan avointen korkeakouluopintojen aikaista työttömyysturvaoikeutta koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleiset kommentit

Esitys on kannatettava, koska se tukee työnhakijoiden osaamisen kehittämistä ja parantaa näin myös työllistymismahdollisuuksia. Korkeakoulutettujen työttömyys on ollut nousussa ja lakiuudistus madaltaisi kynnystä aloittaa jatko- ja täydennyskoulutuksia ilman työttömyysetuuksien menettämisen pelkoa. Myös muiden ryhmien, esim. korkeakouluttamattomien osaamisen kehittämisen prosessi voi uudistuksen avulla lyhentyä, koska tällä hetkellä tutkinto-opintoihin kiinni pääseminen ei välttämättä onnistu nopeasti.

Esitys on kuitenkin vain todella pieni askel työvoimaviranomaisen hallinnollisen taakan keventämiseksi ja työnhakija-asiakkaiden sujuvien prosessien turvaamiseksi. Esitystä tulisi laajentaa vähintään niin, että se kattaa kaikki lyhytkestoiset opinnot.

2. Huomionne työttömyysturvalain muutoksista

Uudistus keventää työvoimaviranomaisen hallinnollista taakkaa liittyen työttömyysturva-asioiden selvittelyyn. Lisäksi se luo luottamusta työvoimaviranomaiseen työnhakijoiden näkökulmasta, koska opintojen vaikutukset työttömyysturvaan ovat paremmin ennakoitavissa.

3. Huomionne työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muutoksista

Ei lausuttavaa

4. Huomionne esityksen vaikutuksista ja vaikutusarvioista

Esityksessä vaikutukset julkisen talouden näkökulmasta liittyvät mahdolliseen työttömyysturvamenojen kasvuun ja työllistymisen pitkittymiseen. Tämä on työvoimaviranomaisen näkökulmasta pieni riski ja pääasiallisena tavoitteena on kuitenkin työnhakijoiden osaamisen kehittäminen ja työllistymismahdollisuuksien lisääminen.

Yksi esityksen vaikutusarvion keskeisistä epävarmuuksista liittyy hallituksen puoliväliriihessä 2025 tekemään linjaukseen, jossa tutkinnon suorittaminen avoimilla korkeakouluopinnoilla tullaan myöhemmin mahdollistamaan. Tällä hetkellä avoimen väylän kautta siirtyy vuosittain tutkinto-opiskelijaksi noin 6 000 opiskelijaa. Määrä on nykyisin melko vähäinen, mikä rajoittaa mahdollista riskiä opintoetuuksien korvautumisesta työttömyysetuudella.

5. Miten arvioitte tutkinnon suorittamista koskevan esityksen ja työttömien avoimen opiskelun helpottamisen yhteisvaikutuksia? Pidättekö todennäköisenä, että avointen korkeakouluopintojen kautta tutkinnon suorittavien osuus tulee kasvamaan merkittävästi verrattuna nykyisen avoimen väylän volyyymiin?

Avoimien korkeakouluopintojen kautta tutkinnon suorittaminen todennäköisesti lisääntyisi ja voisi olla houkuttelevampi vaihtoehto työnhakijan etuuksien kannalta. Toisaalta ko. uudistus tuo yksilölle paljon uusia mahdollisuuksia, joiden avulla osaamisen kehittäminen nopeutuu sekä helpottuu. Samalla edistetään kilpailukykyä ja tuottavuutta.

Hallitus nosti keväällä 2024 avoimen korkeakouluopetuksen enimmäismaksuja 15 eurosta 45 euroon yhtä opintopistettä kohden. Toistaiseksi maksuja on korotettu maltillisesti.

6. Miten arvioitte, että tutkinnon suoritusoikeus avoimien korkeakouluopintojen kautta muuttaisi opintomaksuja

Jotta mahdollisimman monet työnhakijat voisivat kehittää osaamistaan työttömyysaikana työnhaun ohella, on toivottavaa, että opintomaksut pysyvät kohtuullisina.

Seppälä Salla
Salon kaupunki - Salon kaupungin elinvoimajaosto (Salon työllisyysalueen kuntien puolesta)